

O D L U K E

A/ Odluke domaćih sudova i drugih organa

VIŠI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 3.II 1962.

Vijeće: dr Pavle Vinski, Gabro Badovinac, prof.dr Vladislav Brajković

U maloj obalnoj plovidbi obavijest o spremnosti broda može se dati i usmeno - Nejasne klauzule u teretnici treba tumačiti na štetu brodara - Brod na sidrištu, osim ako nije drukčije ugovoreno, nije spreman za ukrcaj odnosno iskrcaj - Primanje na znanje usmene obavijesti o spremnosti broda ne lišava primaoca prava da naknadno dokazuje da brod u vrijeme takve obavijesti nije bio spreman

Tužitelj je naveo da je svojim motornim brodom "Vidova gora" vršio za tuženika, odnosno za njegovog komitenta, prijevoz cementa iz Splita u Ploče, te da je tom zgodom radi krivnje tuženika brod pao u prekostojnice za 4 dana i 19 sati. Do prekostojnica je došlo radi toga što je brod čekao vez uz obalu. Obavijest o spremnosti broda data je čim je brod stigao na sidrište pred luku Ploče. Kako je teretnicom ugovoreno da će tuženik u slučaju prekostojnica platiti naknadu, to zahtijeva da mu se ta naknada plati.

Tuženik se opire tužbenom zahtjevu navodeći da ne snosi nikakve odgovornosti za nastale prekostojnice. Navodi naročito da se brod "Vidova gora" nije pravovremeno najavio, pa zbog toga nije niti tuženik, kao primalac robe za svoga komitenta, pravovremeno mogao, u skladu s pravilima Poduzeća luka i skladišta Ploče, osigurati brodu mjesto uz obalu.

Iz ovih razloga tuženik navodi, da je upravo tužitelj kriv, što brod nije mogao dobiti slobodan vez uz obalu, pa da stoga prekostojnice ne mogu teretiti tuženika.

Prvostepeni sud u cijelosti je udovoljio tužbenom zahtjevu. Pri tome je zauzeo stajalište da u maloj obalnoj plovidbi nije uobičajeno spremnost broda najavljivati pismeno, nego da se to vrši usmeno, a osim toga da je brigu oko veza broda imao na sebi tuženik, kako to proizlazi iz tarife Poduzeća luka i skladišta Ploče.

Na žalbu tuženika drugostepeni sud je preinačio prvostepenu presudu i tužbeni zahtjev odbio.

Drugostepeni sud usvaja stajalište prvostepenog suda, da postoji običaj u maloj obalnoj plovidbi da se obavijest o spremnosti broda može dati i usmeno. Vrijeme kada je takva obavijest dana tačno je utvrđeno u samom postupku. Ta je obavijest data i primljena dok je brod bio na sidrištu. Međutim, prema toč.6 Uvjeta prijevoza odštampanih na teretnici, na temelju koje je ovaj prijevoz izvršen, navedeno je doslovno: "Ako je brod u slobodnom saobraćaju spreman za ukrcaj-iskrcaj poslije 8 sati, stojnice počinju teći od 13 sati istog dana. Ako je brod spreman poslije 12 sati, stojnice se računaju drugog dana od 8 sati". Međutim ovaj sud smatra, da kraj prilika u luci Ploče, koja je notorno preopterećena, i zbog toga pretežno zakrčena, ne može se ovako formulirana klauzula prihvatiti, da se u konkretnoj prilici brod našao u slobodnom saobraćaju spreman za ukrcaj, odnosno iskrcaj, kraj činjenice da se zapravo radi o maloj obalnoj plovidbi, koja se obavlja malim brodovima, kao što je to bilo u konkretnom slučaju, pa da je samim sidrenjem odnosno broda u luci Ploče doista brod bio spreman za iskrcaj. Takav brod je u slobodnom saobraćaju i spreman za ukrcaj, odnosno iskrcaj, tek njegovim privezivanjem uz operativnu obalu, a ne njegovim sidrenjem u samoj luci. Drukčije tumačiti odnosnu klauzulu, koja je sama po sebi nedovoljno jasna, pa prema tome već iz tih razloga ide na teret sastavljača, tj. brodar, značilo bi nerazmjerno opteretiti robu, naknadom za prekostojnice.

P.V.

Bilješka.- U gornjoj presudi sud je zauzeo slijedeća četiri važna načelna stajališta:

a/ U maloj obalnoj plovidbi obavijest o spremnosti broda može se dati i usmeno. Takvo stajalište temelji se na običajima koji kod nas vladaju za tu vrstu plovidbe. U konkretnom slučaju primalac nije zahtijevao da mu se obavijest o spremnosti broda potvrdi i pismeno, pa ostaje otvoreno pitanje, da li bi primalac imao pravo zahtijevati predaju pisma spremnosti. Izgleda da bi se moralo odgovoriti pozitivno. U prvom redu takvu pismenu obavijest propisuje naš Zakon, a osim toga, časom kada je data obavijest o spremnosti broda, nastaju za stranke vrlo važne pravne posljedice, pa svakoj od njih treba priznati pravo da u obliku pismene forme očuva siguran dokaz kada je ta obavijest dana.

b/ Nejasne klauzule u teretnici treba tumačiti na štetu brodar. U presudi citirana klauzula nejasna je u toliko što nije sigurno da li se njom utvrđuje da je brod spreman i dok se nalazi na sidrištu. Sud je, potpuno pravilno, usvajanjem općih pravila o tumačenju ovakvih klauzula, zauzeo stajalište da ih treba tumačiti na štetu onoga koji ih je formulirao, a to je brodar.

c/ Brod u luci Ploče nije spreman dok se nalazi na sidrištu. Drukčije bi bilo da su stranke izričito ugovorile da je brod spreman i prije nego je dobio vez uz obalu. Mislimo da se taj princip može prihvatiti općenito, bez obzira na konkretne uvjete luke Ploče. Ako stranke drukčije ne ugovore dolaze do primjene lučke uzance. Prema tim uzancama "Brod je spreman za krcanje, odnosno iskrcavanje, kad je privezan uz operativnu obalu, ili se nalazi na sidrištu na kome se, prema naredjenju lučkog organa, ima vršiti krcanje, odnosno iskrcavanje". /7 uzanca/. To načelo vrijedi za sve naše luke.

d/ Premda je primalac primio na znanje usmenu obavijest o spremnosti broda, ipak mu je sud priznao pravo da dokazuje da je brod za vrijeme takve obavijesti bio na sidrištu, dakle da nije bio spreman. Takvo stajalište odgovara prilikama naše male obalne plovidbe i u slučaju kad se obavijest o spremnosti daje samo usmeno. Nije jasno kakvo bi stajalište sud zauzeo da je obavijest data i pismeno. Primaње pisma spremnosti bez protesta znači da se primalac pisma odrekao svih prigovora, koje bi u tom pogledu imao prema brodaru. To naročito vrijedi za plovidbu izvan granica male obalne plovidbe. Medjutim, u slučajevima kao što je ovaj, sud je, po našem mišljenju, potpuno pravilno postupio kad je primaocu obavijesti priznao pravo odnosnog dokazivanja.

Sud se, na žalost, nije upuštao u ispitivanje dali su brodar ili krcatelj dužni obavijestiti primaoca o dolasku broda. Čini nam se da ta dužnost ne postoji ni za jednog ni za drugog. U granicama male obalne plovidbe, relacije puta tako su male da praktički nije moguće dati obavijesti o dolasku broda onako kako to zahtijevaju Pravila pojedinih poduzeća Luka i skladišta. U našim lukama je običaj da eventualno čekanje broda pred lukom pada na teret brodara, kao što to proizlazi iz lučkih uzanaca.

B.J.

VIŠI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 23.II 1962.

Vijeće: Julije Dim, Gabro Badovinac, dr Emilije Pallua

Preuzimanjem tereta primalac je dužan platiti vozarinu koja je navedena u teretnici, bez obzira da li je teretnica kod primaoca ili kod brodara

Prvostepeni sud obvezao je tuženika, primaoca tereta, da tužitelju plati iznos vozarine koja je obračunata po tereticama.